

Datum: 28.12.2020.

Broj: 02-06-826

Umjesto unapređenja Ministarstvo pravde BiH predlaže novu politizaciju primjene Zakona o sukobu interesa

Iako je unapređenje Zakona o sukobu interesa jedan od 14 ključnih prioriteta na putu ka EU, iz Ministarstva pravde predlažu nacrt koji u pojedinim odredbama predstavlja nazadak u odnosu na postojeći, te uspostavljanje tijela koje će ponovo biti pod političkom kontrolom

Banja Luka, 28. decembar 2020. - Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine uputilo je na javne konsultacije nacrt novog Zakona o sukobu interesa BiH koji u pojedinim dijelovima uspostavlja još niže standarde od onih koje sada imamo. Tako se BH funkcionerima omogućava da budu vlasnici ili direktori privatnih preduzeća koja dobijaju tendere ili da budu na čelu udruženja koja primaju novac iz budžeta ako novac i tenderi dolaze sa nižih nivoa vlasti.

Umjesto trenutne odredbe zakona koja kaže da BH funkcioneri ne mogu biti dio uprave privatnih preduzeća koja posluju sa „**institucijama koje se finansiraju iz budžeta na bilo kojem nivou vlasti**“, Ministarstvo pravde predlaže zabranu samo za privatna preduzeća **koja dobijaju podsticaje iz budžeta BiH ili posluju sa BH institucijama**. To praktično znači će da javni funkcioneri sa državnog nivoa moći biti u upravi ili biti vlasnici privatnih preduzeća koje sklapaju poslove na entitetskim, kantonalnim i lokalnim institucijama. Tako nešto ostavlja ogroman prostor za korištenje političkog uticaja na institucije za ostvarenje koristi privatnog preduzeća u kojem nosilac javne funkcije ima finansijski interes.

Korak nazad napravljen je i u dijelu zakona koji sada zabranjuje BH funkcionerima da budu na čelu udruženja i fondacija koja **primaju novac iz budžeta sa bilo kojeg nivoa vlasti** jer se predlaže da se zabrana odnosi samo na udruženja koja se **finansiraju iz budžeta BiH**. Upravo zbog ove situacije u problemu se našao lider HDZ-a Dragan Čović jer HNS čiji je predsjednik prima novac sa nižih nivoa vlasti, a zbog njegovog slučaja blokiran je i rad Komisije za odlučivanje o sukobu interesa još od 2017. godine.

Takođe, ako se prijedlog Ministarstva pravde usvoji, ne samo da se blokade i politički pritisci na Komisiju za odlučivanje o sukobu interesa mogu i dalje nastaviti, već nije osigurana ni njena nezavisnost, jer se predlaže da budući članovi mogu biti stranačke ličnosti ali ne mogu biti članovi „organa upravljanja stranaka šest mjeseci prije podnošenja prijave na javni poziv za članstvo u komisiji“. TI BiH podsjeća da je osiguranje nezavisnosti tijela koje provodi Zakon o sukobu interesa jedna od ključnih međunarodnih preporuka, te da je posebno naglašeno i kroz izvještaje GRECO-a.

Dodatni problem je što sankcije koje se predlažu za kršenje zakona nisu destimulativne, jer su novčane sankcije za pojedine prekršaje mnogo niže od moguće dobiti iz situacije sukoba interesa. Tako je na primjer za kršenje odredbi o angažmanu u privatnim preduzećima predviđena samo sankcija do 2.000 KM dok se ukupni raspon kreće do 10.000 KM. Pojedine odredbe su i nelogične, pa tako se na primjer navodi da u slučaju kada funkcioner za kojeg se utvrdilo da je u sukobu interesa nastavi sa kršenjem zakona, komisija izriče „**zabranu daljeg kršenja Zakona**“, uz nastavak izricanja sankcija.

U nekim dijelovima zakon predstavlja napredak jer je propisano da je članstvo u upravi ili nadzornom odboru javnog preduzeća nespojivo sa obavljanjem javne funkcije. Ipak ova zabrana se ne odnosi na članstvo u upravi javnih ustanova, što je takođe može dovesti do sukoba interesa a Registar javnih funkcionera koji je nedavno objavio TI BiH pokazao je da brojni funkcioneri rukovode javnim ustanovama na različitim nivoima vlasti.

TI BiH je uputio Ministarstvu pravde komentare na nacrt u kojima je naznačeno da on ne ispunjava međunarodne standarde. Iako je unapređenje ovog zakona jedan od 14 ključnih prioriteta koje je EU postavila pred BiH, predloženo rješenje predstavlja u pojedinim odredbama nazadak i u odnosu na postojeći zakon.

Udruženje za borbu protiv korupcije Transparency International u BiH
Reg. No. UP08-07-1-616/11, Ministarstvo pravde BiH, Sarajevo

Sjedište: Gajeva 2, 78000 Banja Luka, Tel/Fax +387 51 216 369, 216 928, 224 521, 224 520
Poslovnica: Mula Mustafe Bašeskije 9/1, 71000 Sarajevo, Tel +387 33 220 049, Fax +387 33 220 047
E-mail: info@ti-bih.org
Web: www.ti-bih.org

Prije četiri godine Transparency international u BiH inicirao je usvajanje Zakona o sprečavanju sukoba interesa koji je usklađen sa međunarodnim standardima i ocijenjen pozitivno od strane GRECO, EU, OSCE, i drugih međunarodnih organizacija ali zbog brojnih opstrukcija nikada nije usvojen u Parlamentu BiH i nalazi se u proceduri već tri godine.

Ministarstvo pravde se, umjesto ovakvog nacрта odlučilo za rješenja koje u brojnim segmentima ne ispunjava međunarodne standarde. S obzirom na to da je njegovo unapređenje jedan od ključnih prioriteta na evropskom putu BiH, TI BiH očekuje i jasnu poruku od strane EU da se usvajanje ovakvih rješenja neće smatrati ispunjavanjem uslova.

U protivnom, otvoriće se prostor vlastima u BiH da pod okriljem ispunjavanja prioriteta usvajaju čak i lošija zakonska rješenja i da umjesto unapređenja, dodatno derogiraju zakonski i institucionalni okvir za sprečavanje korupcije.